

LATVIJAS ZINĀTŅU AKADĒMIJA · LATVIAN ACADEMY OF SCIENCES
Rīgā

2017.gada 13.septembrī Nr. 1. s. - 1/138

LR Ministru prezidentam
A.god. **M. Kučinskim**

LR Izglītības un zinātnes ministram
A.god. **K. Šadurskim**

LR Finanšu ministrei
Ļ.cien. **D. Reiznieci-Ozolai**

Par finansējumu

Latvijas Zinātņu akadēmija (turpmāk – LZA) aicina jūs nekavējoši rīkoties, lai 2018. gadā nepieļautu valsts budžeta finansējuma pilnīgu pārrāvumu Latvijas pētniecības organizācijām.

Finansējuma pārrāvuma draudus rada Latvijas Pētniecības un inovāciju padomes (turpmāk – LPISP) š.g. 10. maija lēmuma (LPISP sēdes protokols Nr.14) nepildīšana. Šis lēmums paredzēja

- (a) Valsts pētījumu programmu (turpmāk – VPP) turpināšanu 2018. gadā ar finansējumu 5,712 milj. EUR apjomā;
- (b) Latvijas tautsaimniecības attīstības vajadzībām atbilstošu konceptuāli jaunu Ministru kabineta (turpmāk – MK) noteikumu izstrādi un apspriešanu LPISP par VPP, kā arī par fundamentālo un lietišķo pētījumu (turpmāk – FLP) projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtību;
- (c) šo noteikumu iesniegšanu MK pēc apspriešanas LPISP līdz š.g. 1. novembrim.

Šobrīd joprojām turpinās konsultācijas ar zinātniekiem un pētniecības organizācijām par prioritārajiem virzieniem zinātnē 2018.-2021. gadam, kas ir obligāts priekšnosacījums jaunu VPP un FLP projektu iesniegšanai. Konceptuāli jaunu MK noteikumu projekts par VPP izveidi un īstenošanu līdz šim diskusijai nav piedāvāts.

Savukārt Valsts sekretāru sanāksmei (turpmāk – VSS), bez apspriešanas LPISP iesniegts MK noteikumu projekts „Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība” (Nr. VSS-924, izsludināts 07.09.2017.). Projekts nav apspriests arī ar

pētniecības un darba devēju organizācijām. Tajā iekļautas normas, kas, iespējams, rada nepieciešamību izdarīt grozījumus Zinātniskās darbības likumā un MK noteikumos par Latvijas Zinātnes padomi (turpmāk – LZP). Mūsaprāt tiek palielināts arī birokrātiskais slogs projektu pārraudzībā un vērtēšanā. LZA ir sagatavojusi vēstuli ar iebildumiem VSS iesniegtajam tiesību akta projektam.

Atbilstoši IZM izstrādātajam MK noteikumu projektam „Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība” jaunus VPP un FLP projektus iespējams sagatavot un uzsākt ne ātrāk kā sešu mēnešu laikā pēc atbilstošo MK noteikumu pieņemšanas un MK rīkojuma par prioritārajiem virzieniem zinātnē 2018.-2021. gadam apstiprināšanas. Tātad, ņemot vērā izveidojušos situāciju, jaunus VPP un FLP projektus būs iespējams uzsākt ne ātrāk kā 2018. gada rudenī.

Šogad noslēdzas 2014. g. oktobrī apstiprināto VPP darbības termiņš, kuras bija plānotas četriem gadiem. Atgādinām, ka pašreiz īstenojamo VPP projektu realizācija nesākās ar 2014. gada janvāri, kā bija paredzēts, jo, tāpat kā šogad, savlaicīgi netika apstiprināti prioritārie virzieni zinātnē un netika savlaicīgi izsludināts VPP projektu konkurss. Tāpēc to īstenošanai faktiski ir bijis 10 mēnešu mazāk laika nekā sākotnēji tika plānots.

Lai šo situāciju atrisinātu, LPISP š.g. 10. maija sēdē tika pieņemts lēmums par VPP programmu pagarināšanu ar VPP īstenošanai plānoto finansējumu 2018.gadā (5,712 milj.) un papilduzdevumiem, tādejādi mazinot minēto 10 mēnešu iztrūkuma ietekmi.

Šobrīd jāsecina, ka pretēji tam, ko paredzēja LPISP lēmums, nav sagatavoti nepieciešamie tiesību akti, lai VPP darbību pagarinātu. Tiek izplatīta informācija par IZM plāniem selektīvi turpināt dažu VPP īstenošanu vai mainīt to uzdevumus, kas ir vērtējama kā šādu priekšlikumu autoru tiesiskais nihilisms.

LZA ierosina:

- (a) konsekventi īstenot LPISP 10. maija sēdes lēmumus;
- (b) līdz 1. novembrim izdot MK rīkojumu par VPP darbības termiņa pagarināšanu un finansējumu 2018. gadā, saglabājot 2017. g. finansējuma apjomu 5,712 milj. EUR apmērā un nodrošinot neizmaksāto 437 tūkst. EUR piešķirumu tām VPP, pret kurām izveidojies parāds;
- (c) sadarbībā ar pētniecības organizācijām un darba devējiem izstrādāt kvalitatīvus tiesību aktu priekšlikumus par VPP un FLP projektu vērtēšanu, finansēšanu un administrēšanu, kas dotu iespēju 2018. gada laikā uzsākt jaunu programmu izstrādi un 2019. gadā - to īstenošanu.

Cieņā

Ojārs Spārītis

Latvijas Zinātņu akadēmijas prezidents